

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
Romania și Strelnatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fill. —

OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

EDITOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN POPP.

Bine reprezintă poporul în casele comitatului Făgărașului?

Am spus în nenumărate rânduri că năcazurile cele mari ale poporului se pun la cale în casele comitatului. Aici și numai aici se vorbește de nevoile tuturor satelor dintr'un județ sau comitat. Aici se întreabă dacă s'a scos toată darea, aici se cearcă mijloacele de lipsă pentru silirea oamenilor, ca să-și plătească aruncurile; în sfatul județului se vorbește despre toate școalele, salariile învățătorilor, despre moșiile oamenilor din comitat, cu un cuvânt toate daraverile publice câte sunt într'o comună: se hotărăsc numai în casele comitatului. Poruncile ce le rostește primarul satului înaintea bisericii în Duminecile și sărbătorile de peste an, mai toate vin dela cârmuitorii comitatului. Iar cârma unui comitat știți cine o poartă? Ea stă în mâna la cei ce plătesc mai multă dare sau în mâna așanumiților viriliști și în cea a reprezentanților poporului său aleși. Așadară nu solgăbirăii, sau notarii conduc satele (ci numai cei dela cârmă, din numărul cărora pot lipsi toți pretorii și notarii), aceștia numai îngrijesc de împlinirea hotărârilor, ce le aduc bărbații din fruntea comitatului. Aceștia, adecă toți bărbații, cari cârmuesc comitatul, comitatele formează un comitet, care atâta putere are peste întreg comitatul, câtă putere are comitetul comunal peste o comună oarecare. Știm cu toții, că nimic nu se întâmplă într'o comună fără știrea și învoirea comitetului, care e compus din viriliști și aleși, (între cari pot să fie și slujbași cum e colectărul de dare, casierul, vicijudele, jurații, însă dacă nu-s viriliști sau nu sunt aleși atunci n'au nici un drept în sfaturile comitetului comunal) tocmai așa stă lucrul și cu comitetul județului sau comitatului, în care au drept numai viriliștii și cei aleși de popor, cum sunt bunăoară cei aleși în 4 Noemvrie. Aceștia adecă comitetul dela cârmă se îngrijește de toate nevoile și lipsurile cari bântue comitatul.

De aceea nu încapă îndoială, că pentru țărani cea mai arzătoare lipsă e: ca oamenii din comitetul județului sau

comitatului să fie tot numai astfel de oameni, cari îi cunosc năcazurile, vreau să-l ajute și-i pot și ajuta, cum sunt bunăoară preoții, dascălii penzionați, advocații și alți oameni cu tragere de inimă pentru popor. Aceștia sunt mai toți fii de țaran și astfel cunosc prea bine năcazurile părinților, fraților și a tuturor oamenilor din satul lor (și apoi care fiu nu-și iubește părinții sau consătenii și nu umblă să le facă tot numai bine), dacă aceștia ar fi la cârma comitatului sau a județului, atunci de bună seamă ar mai scădea nevoile și năcazurile de pe sate. *Dacă bunăoară în comitetul comitatului ar fi aleși toți advocații buni și destoinici, cari precum se pricep în a împăca pe oameni tot așa de bine se pricep în a mângâia pe oameni și a le împuțina năcazurile, apoi preoții cari își iubesc poporeni nu numai cu vorba, ci și cu fapta și alți țărani cuminți și Români buni, dacă aceștia ar fi la cârma comitatului atunci n'am fi așa de năcăjiți, n'am fi bântuiți așa zicând de toate nevoile. Însă dela niște cârmuitori, cari n'au nimic cu noi nici în clin, nici în mână, dela niște jidani lacomi, dela niște unguri îngâmfați și dela niște notari cari pentru un blid de linte sunt în stare să-și vândă neamul, dela astfel de oameni ce poți aștepta? Când ei cearcă să te apese și cufunde tot mai mult în năcazuri, ca să poată trăi ei cât mai fără griji și mai neturburați de grija zilei de mâine, când astfel de oameni ajung la cârma comitatului, ce credeți își vor bate aceste capul cu greutatea poporului? Stările slabe, cari domnesc în comitatul Făgărașului, ne arată cât se poate de limpede puțină grijă ce-o au cârmuitorii noștrii. Și nici n'au ce aștepta dela niște oameni, cari sunt străini și cu trupul și cu sufletul de durerile țaranilor. Să-i luăm numai perând pe toți, câți au fost aleși în 4 Noemvrie.*

În cercul Voilei sunt aleși 3: notarul din Galați Tulburé János, notarul din Voila Serbán Dániel, medicul Perția din Făgăraș, și un ungur de pe pustă, medicul erarial din Sâmbăta de jos Török.

La Lissa e: vestitul Darányi, care fiind și el odată solgăbirău a oprit câteva prelegeri populare sub pretextul, că legile nu îngăduie astfel de mijloace pentru luminarea și deșteptarea poporului; statului îi trebuie niște vite încălțate, pe cari să le poți duce cu funia ori unde vrei. Apoi un învățător întunecat cum e Sztaniszlav Eufsták și Szucsiu Fülöp notareș.

La Vaida-Recea sunt aleși: Herșényi Traján notar, Márton József popă, George Socol și George Turdean învățători ploați au fost scoși în dinți de atotputernicul pretore Bokros.

Spună-mi cineva, ce bine vor face, țaranilor aleși la Mărgineni, între cari pe lângă 2 unguri încarnați Zankó Emil și Dr. Pap Rezső, mai sunt și doi români, Grama Klement și Marhao György notar. Șercaia și Făgărașul stau în fruntea nemernicilor. Mai ales Șercaia le pune vârf la toate. Aici sunt aleși și 2 jidani: Schnell Ferencz, Vadas József, ș'apoi sasul Izidor Hochman și notarul din Vad George Urs.

Ascultați numai ce Români neași au fost aleși în cercul Șincei vechi: Bangróth Károly, Hámorszky Oszkár tot români dela roată. De numele românești ale unui Emil Pop și Ioan Pop nu știm ce să zicem. Viitorul ni-i v-a arăta dacă sunt români și cu trupul și cu sufletul, ori numai niște mameluci?

Între cei aleși la Veneția cetești tot numai nume românești, să știi însă iubite cetitorule, că toți aceștia afară de not. penz. Comanicu sunt mai răi ca ungurii, aceștia și-au vândut neamul. Astfel sunt: Ioan Boldea, Ioan Gligore, George Dombradi și Ștefan Ghiurca.

Tot români cu două fețe au fost aleși și în cercul Arpașului, anume pretorele Emil Botta, George Boer, și iubitorul de român dr. Stancsek Zoltán.

În Scoreiu și Viștea ne reprezintă: Cserei Béla pretore, Andrei Haág Nicolae Arnăut, niște străini, cari de dragi ce ne au ne mai sugrumă, notarii: Salamon Leó și Siándru János,

apoi Budák Miksa și Gábor Sándor.

La Tohan sunt; Ioan Guiman, Axente Moșoiu, și Iacob Popa, toți notari, cari numai cu numele sunt români.

I-am înșirat pe toți cei aleși în 4 Noemvrie, ca să vadă fiecare, cine sunt reprezentanții de acum în casele comitatului Făgăraș.

Păcat că n'au ales și vre-o moașă comunală, ca să fie lista completă!

Avem nădejdea, că și cel mai de pe urmă alegător va vedea grozăvenia faptei, ce-a săvârșit-o atunci, când a votat cu lista oficioasă.

Ori care vede acestea nume trebuie să spună, că e cu neputință să aibă poprul oltean o soarte mai bună, când membrii în comitetul județului sunt parte străini de sufletul și suferințele bieților oameni, parte sunt străini și de trupul lor. Așa că nu ne putea veni o mai mare bătae dela Dumnezeu, decât aceea, ca să avem la cârma unui comitat aproape numai românesc astfel de slujbași, cari folosesc tot prilejul pentru slăbirea și dacă se poate nimicirea a tot ce e românesc.

Însămătatea lucrului, cuprins în vorbele de față o adeverește și goana aceea nebună a străinilor de a pune cu orice preț mâna pe cârma comitatului. Astfel am ajuns acolo, că adevărații Români, locuitorii vechi ai ținutului acestuia, nu mai pot trăi la ei acasă, căci toate drepturile au încăput pe mâni străine și vânzătoare de neam.

Am ajuns în aceea stare nefericită, ce ne-o arată așa de bine vorbele: Turcul te bate, turcul te judecă.

Da, pe noi străinii și vânzătorii de neam ne cârmuesc și tot ei ne iau la păruială, când nu împlinim toate poruncile, ce le făuresc pe seama noastră.

Ludișoreanul.

Preoții cei răi*).

„Cel ce nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sare pe airea, acela este fur și tâlhar... Furul nu vine, ci numai să fure, și să uciză și să piarză... Iar năimitul și carele nu este păstor, ale cărui nu sunt oile ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge, și lupul le răpește pe ele și risipește oile, că năimit este și nu este lui grijă de oi... Acesta e portretul păstorului celui rău, zugrăvit de măestrul Hristos, de cunosătorul desăvârșit al inimilor! Păstor fur, păstor hălhar și păstor simbriaș e preotul cel rău. Aceasta e asemănare, ce produce fiori și groază și care s'ar părea imposibilă, dacă n'ar fi făcut-o Domnul nostru Isus Hristos și dacă faptele unor preoți spre a lor nenorocire și spre a poporului ruină nu iar prezenta de furi, tâlhari și de mercenari.

*) Văzând purtarea slabă și rușinoasă a multor preoți cu prilejul alegerilor din 4 Noemvrie credem, că e foarte potrivit să dăm loc articolului de față, care ne înfățișează cum nu se poate mai bine pe preoții cei răi.

Fur e care înstreinează averea altora fără știrea și învoirea posesorului, ori a de-tentorului. Tâlhar e care înstreinează averea altora cu amenințări periculoase, cu forța, cu vulnerarea ori uciderea posesorului. Furi și tâlharii lucrează cu plan. Escugetă bine mijloacele și căile potrivite pentru realizarea planului. Crimele le comit, de regulă, noaptea, în timp de războiu, de esundări și incendii. La obiect ajung pe ușa deschisă, ori descuiată, ori deschizându-o cu chei false, ori fracturând încuietura, ori stricând ușa, ori sărind peste îngrăditură, expunându-se la mari primejdii, ori răpesc obiectul din mâna proprietarului, pe care îl amenință, ori leagă, ori îl bat, ori îl chiar ucid. Unii abuzează de încrederea, ce o au în ei proprietarii lucrurilor înstrăinate. Alții se prefac a fi înșiși proprietarii lucrurilor, ce le înstrăinează.

Furi și tâlharii, ajugând la locul calculat, acolo nu fac nici un bine, nu îndreaptă nimic, nici nu înmulțesc averea, ci iau cât pot duce. Mai mult, împrăștie și strică ca și lupii în mijlocul oilor. Auzind, că se apropie cineva de locul, unde își desvoaltă acțiunea criminală, se grăbesc să scape, pe ori unde, cu, ori fără pradă. Dacă nu pot scăpa cu fuga, ori nu se pot ascunde, se prefac că-și caută ceva, ori că sunt beți, ori spun, că au ajuns acolo întâmplător ori se întorc și atacă pe proprietar, îl lovesc, ucid, ori îi aprind casa, ori omoară pe toți din casă, picinuind pustiu și jale în locul, unde mai înainte era viață, bogăție, îndestulare și fericire. Furi alungați din un loc merg în altul tot numai ca să fure, să răpească și să ucidă... Ce viață destrăbălată, ce țință josnică au și oamenii aceștia și ce mijloace perverse întrebuintează! Să fie oare și preoți asemenea furilor și tâlharilor? Da, ne-o spune și ne încredințează despre aceasta Hristos.

Furi și tâlharii în Biserică sunt preoții, cari nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sar pe airea, — sunt preoții fără credință vie, cari nu iubesc castitatea și cumpătul, cari n'ar spiritul rugăciunii, cari în toate lucrurile sufletești n'au nici o bucurie, cari n'au nici voe, nici zel nici însuflețire pentru lăfșirea împărăției lui Dumnezeu între oameni. Aceștia n'au chemare, nu sunt trimiși în mod legitim în via Domnului, n'au putere și voe, să lucreze, să învețe și să facă din viața lor comentariu frumos al sf. Evangheliei. Furi și Tâlharii intră în biserică prin simonie, cu protecție nemeritată, de care se folosesc, ca de o scară, spre a pătrunde în Biserică, ori ca de chei false, ori furate spre a deschide în mod criminal ușa. Furi și tâlhari sunt aceia cari usurpă numele de preot, cari neintrând în Biserică prin ușa-Hristos, nu se interesează de binele stăpânului și al turmei, ci numai de binele lor, compromițând și profanând casa Domnului. Mulg, tund, dar nu se îngrijesc de bunăstarea turmei cuvântătoare, nu conduc pe credincioși la pășune, la învățătura corectă despre cele ce trebuie să credem și să facem. De aici superstițiunea și ignoranța a unei părți a poporului și răceala și indiferențismul altora prin ce turma nu se sporește ci dinpotrivă scade numărul celor buni. Ce-i pasă unui astfel de preot de ceace zice sf. Pavel: „*amar mie este de nu voiu vesti*” (I Cor. 9, 16), ori de mandatul sfântului Petru: „*Pașteți turma lui Dumnezeu cea dintre voi, cercetân-*

du-o nu cu sila, ci după voe și după Dumnezeu, nici cu agonisele nedrepte, ci cu bunăvoință... și pildă făcându-vă turmei (I Petru 5, 2—3). Ce-l impoartă pe el strigătul de foame și sete spirituală al poporului! El n'are milă, el nu vrea să frângă pâinea fiilor: să le dea învățatură și sfaturi și îndemnuri pentru un trai de oameni și de creștini.

Preoții furii și tâlhari nu cunosc oile, nu cunosc pe credincioși, nu le cunosc lipsurile, dorințele și aspirațiunile, nu le cunosc slăbiciunile, morburile, ce le au, și puterile, de cari dispun. — Pentru ei toate sunt în rând, toate sunt bune: cerțele, bătaile, aprinderile și exundările, nopțile întunecoase, fiindcă atunci pot răpi și fura mai ușor și mai mult. În schimb nici credincioșii nu-i cunosc, nu-i iubesc, nu se apropie de ei cu încredere și sinceritate ci fug de ei ca de lupi răpitori, îi uresc, Un astfel de preot se socotește stăpân absolut peste comuna bisericească. Crede, că pe el nu-l poate delătura nimenenea din postul său, pentrucă pe ura poporului nu dă nimic. Până va fi un credincios, zice el, eu am destulă pradă, când toți se vor prăpădi, Ordinariatul e dator, să-mi dea altă parohie, din care să trăesc conform rangului meu și cerințelor timpului. Dacă superiorul îl trage la răspundere pentru devastările cauzate, pentru spini, polomida și urzicile ce au crescut în via încredințată lui și pentrucă pietrile, cu cari era îngrădită, s'au dărâmat și împrăștiat, pentrucă s'a desrădăcinat credința și moravurile bune din inima credincioșilor — el se scuză în mii de chipuri, se joară, că nu-i vinovat. Dacă vede, că cu minciuna nu scapă, se lingușește, plânge și cearcă să câștige mila și compătimirea celor mai mari pentru familia lui nenorocită. Și, când nici aceasta nu-i succede, amenință și calumniază pe superiori și denunță instituțiuni bisericești, culturale și filantropice. E ca o stelniță: dacă o lași îți suge sângele, dacă o omori corumpe aerul cu mirosul ei neplăcut. E un fur ordinar: dacă îl lași, te jefuește, dacă te opuni, atentează la viața ta. E un impietrit, care samănă, ca ou cu ou, cu arhieriei și bătrânii inpenitenți ai poporului judeu, cărora lea adresat Isus Domnul cuvinte grele: „*adevăr zic vouă, că vameși și curvele, vă înirec pe voi întru împărăția lui Dumnezeu*” (Mat. 21, 31).

Impotriva aștorfel de preoți furi și tâlhari se plânge Dumnezeu, când zice: „*lată laptele îl mâncați, și cu lâna vă îmbrăcați și ce e gras junghiați, și oile mele nu le pașteți*”. (Ezeh. 34, 3). Dar vai și amar lor pentru prăzile și omisiunile păcătoase. Mânia lui Dumnezeu se descarcă cu toată puterea asupra lor căci zice Domnul: „*lată eu asupra păstorilor, și voi cere oile mele din mâinile lor, și voiu întoarce pe ei, ca să nu pască oile mele, și nu le vor mai paște păstori pe ele, scoate-voiu oile mele din gura lor și nu le vor fi lor mai mult mâncare*” (Ezeh. 34, 10).

Fiecare om trebuie să dea seamă de faptele sale și de toți talanții și tezaurii, ce i-a primit. Grea va fi darea de seamă pentru oricine, mai grea preoților, cărora li-s'a încredințat cea mai prețioasă bogăție: sufletele, cari nu numai sunt chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ci sunt răscumpărate cu sângele prea scump al Domnului Hristos. Ce va putea răspunde acela, care

În loc de a coopera, în virtutea, oficiului său, la mântuirea sufletelor, le-a răpit de la sinul cald al Păstorului suprem, le-a alunecat din staulul cel adevărat, le-a înveninat, omorât și le-a aruncat în torturile veșnice ale iadului? Ce vor răspunde preoții răi la cuvintele Domnului: „Strigați popor și glăsușiți și vă tângușiți... că s'au plinit zilele voastre spre junghiere și veți cădea ca berbecii cei aleși” (Ier. 25, 34)... Vor cădea în carcerul veșnic pentru hojiile lor. Acolo pururea vor striga și se vor tânguși și vor fi siliți să audă blăstămurile acelor, pe cari ei i-au dus la perire.

(Ve urma).

„Voi sunteți urmașii Romei?”

Abafăia, 12 Novembre.

Am urmărit cu un deosebit interes aligerile pentru congregația comitatenză a comitatului nostru Făgăraș. Aveam par-că o presimțire, că cinstea steagului nostru național nu va putea fi salvată, mulțumită unor oameni „mici de suflet mari de patimă”, cari cu alte ocazii își bat pieptul, că ei sunt conducătorii firești ai poporului nostru. Și eată-i acum demascați! Când ar trebui mai mult să arete, că de fapt și sunt nu numai cu gura conducătorii poporului, atunci îi vezi cum să retrag ca dinaintea unei furtuni. Bine ar fi dacă s'ar retrage, doar n'ar face încurcări și dacă nu și-ar arăta arama pe față.

M'a măhnit foarte mult șirele unui prieten, care încă înainte de a ceti eu din foi despre rezultatul aligerilor, mi-a scris cu atâta nerușinare, că șeful lui a căzut cu programul guvernamental. Și mi să plângea, că din pricina asta îi tare năcăjit. Și i-am răspuns înapoi, că n'are să fie năcăjit, ci să-i fie rușine, că n'are atâta conștiință de sine, și să lapadă ca Iuda vânzătorul, de acel neam oropsit, care i-a dat și îi dă bucătura, care îl ține cu obolul lui, câștigat cu atâta sudoare!

Astăzi, când conștiința națională ar trebui să se întărească mai mult în sufletul fie-cărui Român, iată, că se ivesc tot mai mulți uitați de sine, tot mai multe coade de topor, cu ajutorul cărora se cauzează atâta pagubă pădurei verzi a Românișmului! — Acești preoți mai au oare în ei un pic din conștiința națională? Ei, cari sunt slujitori ai altarului, mai simt oare vre-o remușcare sufletească, atunci când duc turma aceasta blândă încredințată lor spre pază, zic, o duc pe drumul pierzării? Bietul țaran român! N'are un sfetnic cinstit, n'are un povățuitor bun, ci e dat pradă unor astfel de oameni, cari își văd sufletul, își văd conștiința, pentru micile lor interese egoistice. Sufletul cinstit, blând a bietului nostru țaran român e târât în noroiu, de aceia, cari ar trebui să îi ducă pe drumul cinstei naționale, ar trebui să le curețe sufletul lor de noroiul micilor patimi, de ispitele intereselor contrare neamului nostru! Cinste să cuvina acelor preoți, cari conștii de chemarea lor și-au făcut datoria ce o au față de neam, acestora li se cuvina o cinste îndoită, pentru-că nu spun numai cu gura, că sunt conducătorii poporului, ci mai presus de toate spusese lor le manifestează prin fapte și nu să tem de micile șicanări a unor oameni fără de nici un căpătău.

Iată și tipurile de advocați români! În berării, la întruniri, le place să-și bată piep-

tu și să strige în gura mare că „soartea țaranului ne zace pe suflet”, că „noi suntem conducătorii poporului”! Tipatești Cațavenci și Aronești de-ai măestrului Caragiale. Interesele lor mici fac mai mult decât interesele neamului!

Care să ne fie învățătura pentru viitor? Să nu să mai deie nici o încredere acestor uitați de sine și să ne strângem rândurile! Imi aduc aici aminte de povața părintelui acela bătrân, care a dat-o fiilor săi, când era pe patul de moarte. Până când nuielele au fost laolaltă, nu le-a putut rupe nici unul când însă nuelele le-a desfăcut, atunci le-au putut rupe. Numai când ne vom strânge rândurile și vom curăți pădurea noastră românească de atari uscături, numai atunci vom putea zice, că vom avea un viitor de aur de aici înainte!

Iar tu biet țaran român, cu suflet curat ca o floare, alipește-te de acei conducători, cari îți sunt coducători adevărați, cari arată cu fapta, că voesc să te ducă pe calea cinstii de acei conducători cari te conduc la turma, care stă sub steagul nostru național!

Ear celor uitați de sine le zic să-și aducă aminte de cuvintele lui Eminescu:

„Voi sunteți urmașii Romei?”

Nește răi și nește fameni.

Că-i rușine omenimei

Să vă zică vouă oamenii!!

Mult adevăr cuprind în sine acestea cuvinte.

Valeriu Crișianu.

Dela comisiunea administrativă a comitatului Făgăraș.

Comisiunea administrativă (conzi-liul județian) și-a ținut ședința în 8 Nov. st. n.

Dintre obiecte mai de importanță a fost referada inspectorului (revizorului) școlar.

S'au desbătut mai multe cereri pentru întregirea salariului învățătoresc din bugetul statului. Din opt cereri șapte au fost respinse, din motive nebazate, ba aproape ridicole.

Intre altele s'au respins cererile școalelor din Rucăr, Streza-Cârțișoara, Ucea de jos, Porumbacul de jos, Măgură. — Iar contra unui învățător s'a ordonat cercetare disciplinară pentru că nu a arătat destul rezultat în limba ungurească.

Dr. Ioan Șenchea cu totul indignat de această procedură nedreaptă, neechitabilă și vădit dușmănoasă față de școalele și învățătorii noștri, în cuvinte energice arată, că aici să dovedește persecutarea sistematică a școalelor românești și a învățătorilor ei, și ura neîmpăcată față de cultura românească.

Vestita pace dela Făgăraș — zice vorbitorul — s'a făcut cu gândul ascuns, ca din o parte (fișpanul) să nu să țină. Ni s'a promis pe viitor o procedare dreaptă și echitabilă, față de școalele confesionale române, și acum vedem tocmai contrariul. Zădarnic facem, noi românii, orice propunere, căci totdeauna cădem, față de majoritatea meșteșugită a administrației. Spune, că cunoaște școli de stat, comunale și de alte confesiuni nero-

mânești, cu edificii și rezultate de instrucție cu mult mai slabe, ca cele românești, și totuși capătă întregirea salariilor dela stat.

Văzând toate acestea, — continuă vorbitorul — am ajuns la convingerea, că între astfel de împrejurări noi românii nu mai avem ce cauta în comisiunea administrativă.

Cu acestea Dr. Șenchea a părăsit sala ședinței.

Cor.

Adunarea „Societății pentru fond de teatru român”, ținută la Caransebeș.

Intr'un număr al foaiei noastre am vestit cetitorilor, că „Societatea pentru fond de teatru român” își va ținea adunarea generală la Caransebeș.

Adunarea aceasta s'a și ținut, răușind cum se putea mai bine pe lângă tot timpul rău, ce a fost în acelea zile de sărbătoare. S'au fost adunat lume din toate părțile. Țăranii încă s'au înfățișat în număr destul de frumos. A luat parte și o fanfară de țărani din Vrani între sunetele căreia au fost primiți la gară și duși în oraș membrii comitetului societății, între cari pomenim pe dl Vasile Goldiș, care a prezidat adunarea, Dr. I. Maniu, Dr. N. Vecerde, cassar, și Dr. Horia Petra-Petrescu.

S'au ținut mai multe ședințe, la care s'a prezentat aproape toată inteligența acestui ținut grănițesc. Pe lângă episcopul M. Cristea a luat parte și o mulțime de advocați, preoții și învățători, cari încă își ținea adunarea generală a Reuniunii lor.

În ședințele societății s'a făcut darea de seamă asupra muncii desvoltate în decursul anului. Cu durere s'a luat la cunoștință retragerea pentru totdeauna dela cărmă a frunțașilor români Dr. Ioan Mișu și Virgil Onițiu, cari vreme de 18 ani au lucrat neîncetat pentru binele și înaintarea societății.

Comitetul cel nou e alcătuit în chipul următor:

Prezident: Dr. Alex. Vaida-Voevod.

V. prezident: George Dima.

Membrii în comitet: Dr. L. Blaga prof. Dr. Iuliu Maniu, Dr. N. Vecerde, Tib. Bredicean, V. Goldiș, Dr. V. Brâniște și Dr. G. Dobrin.

Un prilej binevenit a fost trupa V. Antonescu, care a încălzit și înălțat sufletele celor adunați mai multe sări dearândul. Biletele se erau gătat cu totul atâta lume a fost de față. Au fost puse la cale mai multe manifestații culturale românești cari însă din cauza vremei urâte nu s'au putut ținea.

Despărțirea celor adunați a fost dintre cele mai frumoase și împreunate cu amintiri neșterse.

Cor.

Adunarea „Reuniunii învățătorilor gr. cat.” din Arhidieceza de Blaj.

În zilele de 9 Noembrie s'a ținut la Blaj adunarea generală a învățătorilor greco-catolici. Au fost de față numai vreo 60 de membrii din cei 400, câți îi are Reuniunea un semn nu prea îmbucurător, apoi profesorii de teologie, un reprezentant al Asociațiunii în pens. prof. Alexandru Ciura, clericii dia loc și alți dornici de înaintarea

și prosperarea învățământului nostru. Lucrurile asupra cărora s'au sfătuit sunt: raportul general despre activitatea Reuniunii din care reținem următoarele:

„Avem lipsă de învățători, cari împlinesc cu scumpătate toate datorițele impuse de legile bisericii, ale neamului și ale patriei. Cei șovăietori, cei cu un ban în două pungi, cei ce vreau să și ascundă slăbiciunea prin închinăciuni în dreapta și în stânga, n'au și să nu aibă loc aici între noi. Aceia — dacă cumva ar exista — să se retragă de pe câmpul de luptă, pentru că aduc numai primejdie asupra școlii, asupra poporului, aceia nu servesc nici bisericii, nici neamului, nici țării.”

Se amintește numărul de 27 despărțăminte cu 680 de membrii un număr foarte frumos. S'a ținut apoi conferință despre pedagogia experimentală de profesorul Luțiu Major.

Averea Reuniunii e de 18,519.55, încasându-se în anul acesta suma de 1420.16 cor. Fondul ortelinatului are o avere de abia 1595 coroane.

Darea de seamă asupra greutăților cu cari se luptă „Foaia Școlastică” organul Reuniunii, e dintre cele mai triste. Aceasta e soarta aproape a tuturor foilor românești.

Adunarea s'a încheiat pe lângă un banchet dat în internatul cel nou al pedagogilor, cu care prilej s'au rostit și câteva toast pentru metropolitul, profesori, și învățători români.

Cor.

Scrisoare din Viena.

Cuvinte...

12 Noemvrie.

Grăbită de afacerile zilnice marea de lume a capitalei își vede drumul înainte prin zgomotul obicinuit. Economia orașului Viena, economia locuitorilor ei e îndreptată în direcția distracțiilor plăcute sufletești: teatre, concerte etc. Așa de înțeleasă e arta la Nemți, ca la nici un alt popor.

De o lună aproape se ivesc tot mai

dese rândurile studenților noștri, cari au pornit deja spre activitatea caracteristică a anilor trecuți, bogată în roade. În alianță Bucovinei și Ardeleni vor duce la îndeplinire și acum postul cultural, social, necesar al tineretului.

Cum acești viitori conducători se știu nu numai a se înflăcăra, nu numai de a se întrista de durerea, bucurii celor de acasă — ci și a se pune pe lucru.

Interesant. Cum vezi grupul pe corson, cum îl vezi la cafenea; el discută chestia, care preocupă sufletul său. Lumea strălucită de pe Värtuer, îmbrăcată în moda ne-bună „tango” o privește în treacăt — acum nemai impresionabil — privind melancolic — departe — șoaptele depărtate — au aceiaș ecou... Glasul munților și văilor din Bucovina și Ardeal e auzit și a pătruns în acelaș mod cum e în realitate în sufletele viitorilor conducători.

Am mers la cafenea. Am auzit o discuție românească. Indată am observat, după tonul aprins discuției unui grup de studenți din Transilvania. I-am înțeles. Vorbiau așa de rezoluț, așa de înflăcărați, de doi nemți, bătrâni veritabili, a căror stare psihică le-o studiam dela distanță exclamau „die lebhaft die Ingend Viener”.

Se încep „seratele de popici”! Vor fi în anul acesta 10. Cu acestea ne încep întrunirile binecuvântate ale anului acesta.

Deodată cu acestea și-a început activitatea și „România Jună”. Aceste locuri unde convin bătrânii și tinerii sunt localurile distracțiilor românești. La serate aranjate fiecare de câte-o coniaș, se va preda piese teatrale, declamații, concerte, jocuri naționale ș. a., ramuri de-aie spiritului social românesc...

Cu gândul departe la succesele trupei Antonescu — ne producem și noi! Ne producem în limba, în veselia strămoșască.

Și, ca să închei. Limba și arta depusă de Românii din Viena în anii din urmă e însemnată. Bătrânii cu tinerii demonstrează la olaltă, că ce pot.

Activitatea soc. seratelor și a diferi-

telor întruniri sociale îi țin strânși la olaltă și îi duc la izbândă.

Auspiciile anului acesta au avântul, zelul anului trecut. Vom merge și pătrunde prin acela înainte!!

Radu Fodor.

NOUTAȚI.

— **Transferare.** Dl. inspector (revizor) școlar al comitatului Făgăraș Dr. Sztancsek este transferat de către ministrul de culte, în aceeași calitate în comitatul Nyitra. Ce-o mai fi și asta?

— **Aviz.** Vestim cu plăcere pe iubiții cetitori ai foaiei noastre, că prietenul foaiei noastre dl Radu Fodor, va fi corespondentul nostru din Viena. Dânsul ne va scrie regulat despre activitatea societății „România Jună” precum și despre toate mișcările sociale, culturale și economice, ce să petrec în orașul Viena. Facem tot ce ne stă în putință, pentru că foaia noastră să devie tot mai bună, având mângăierea aceea, că am pus și noi bare-mi o petricică la fundamentul edificiului neamului nostru. D-lui Radu Fodor îi trimitem mulțumitele noastre sincere, pentru interesul ce-l poartă cauzei noastre românești și a foaiei noastre.

— **Nerva Hodoș.** Cu multă părere de rău vestim moartea unui distins fiu al Ardealului, Nerva Hodoș, care trecând în România a fost multă vreme bibliotecar al camerei deputaților și Academiei Române. A murit în Sibiu în vârstă de 44 de ani și sau înmormânta tot acolo în cimitirul central. — Fi-ei țărâna ușoară!

— **Găinarul primejdut cu scufundare.** Comuna Găinar e așezată dealungul unei văi. Satul însă se ridică pe zi ce merge. Cu deosebite ulița cea mare s'a ridicat bineșor. Dar acum din cauze necunoscute ulița aceasta a început să se cufunde pe o întindere de 700 metri lungime și 60 m. lățime. Cufundarea locului a avut ca urmare prebușirea caselor, a șurilor, cotețe

FOIA.

VITEJII NOȘTRI.

— Nuvelă din războiu. —

De I. Manișu-Popa, inv.

(Urmare).

(4)

A doua zi badea Ioan a venit cu carul înaintea lui la gară. Cu capul sus, cu inima plină de nădejde, așteaptă pe Niță ficiorul său podoaba casei, curtei și a bătrânețelor sale. În depărtare vede trenul, iacă-l apropiindu-se ca un bălaur aducându-i ce are el mai scump pe lume. Intră în gară trenul să oprește; iar badea Ioan să uită la toate ferestrelor. La una vede un cap palid care îl strigă: tată! E Niță al lui, Niță despre a cărui vitejie îi cetise din gazetă eri învățătorul. Cât ce îl vede, își uita de bătrânețe — se repede în lăuntru, — îl îmbrățișează, îl sărută și plânge, că îl vede; dar când vede că cei doi soldați, cari îl însoțeau cu două cărje de pe scaunul pe care șezuse până acum și le întinde lui Niță, care le așază subsuoară și încearcă a să ridica, când vede că la mână are numai

două degete; atunci, abia vede badea Ioan că voinicul lui de ficior nu mai e ce a fost când a plecat. Nu mai e bradul neted și fala ficiorilor din satul lui: ci un trup, ciungărit, bolnav și fără nădejde de viață.

Un fiu al lui care nu va mai fi, și dela care nu mai poate aștepta ce doreș și cer bătrânețele. Când a văzut pe sufletul lui dulce, pe Niță al lui, așa — un gemet și un plâns dureros a izbucnit din pieptul lui bătrân — la prins încă odată în brațe și au căzut amândoi pe scaunul trenului cu el toți cei din tren plângeau cu hohot căci toți cunoșteau pățania sergentului Niță — din gazeta de ieri. Ș'apoi aproape fiecare din cei din tren aveau câte unul în războiu, ori fiu, ori ginere, ori neam și prețin de aproape.

...Pe lângă tren furnica lumea căci conducătorul, la oprirea trenului, spusese că sergentul Niță, despre care scria gazeta de ieri, viteazul dela „dealul sec” să întoarcă acasă, e în tren. Fiecare dorea să-l vază dorea să-l cunoască pe leul neamului... ajutat de cei doi soldați să coboară jos. La vederea lui, toți să grămădesc în jurul — încercându-l cu laude și flori. Il conducseră pe sus până la car; pe care îl podoberă cu flori, iar tatăl lui îl urma, aici plângând de bucurie, aici de durere. — Carul

pleacă către casă. Cei din car vorbesc între ei. Soldații cei doi să sileau să domolească durerea și întristarea bătrânului; care era dus pe gânduri. Lui Niță i să părea totul trist; i să părea, că toți să uită la degetele lui la neputința și la trupul lui ciopărtit. Nu scotea nici un cuvânt. Din când în când să auzea oftând greu — care semăna cu un durduit afund; iar când carul da peste câte o piatră atunci să scrășnea scrășnind din dinți de durere. El era culcat în car. Lângă el cele două cărje.

Nu băga de samă că câmpul se secărase, bucatele erau cărate în stoguri, lângă cari urlau mașinile de îmblătit și unde curgea grăul ca jarul; când zărea locurile unde ca copil păștea vitele tatălui său și unde își petrecuse cu soții lui de copilărie și ficiorie strângea pumnii și gemea dureros.

Ajuns la biserică, își pironii ochii la locul și teiul unde să despărțise de Viorica. Locul și teiul acela îi părea sfânt. Ar fi vrut să vorbească cu el; să-l întrebe, și să-i spună despre Viorica... Sigur, când îl va vedea în starea asta o să l părăsească. O să-și caute altul sănătos — întreg, că mai sânt ficiori în sat. Vezi gândurile astea îi măreau durerile și mai tare. Acuma cu cât să apropiu mai tare de casă, cu atât mai tare îi părea rău, că n'a murit, îi părea rău

lor și a celorlalte clădiri economice. Astfel satul e în mare primejdie. S'au cerut ajutoarele de lipsă pentru scăparea comunei de prăbușire.

— **Nu mergeți la America.** Ziarele române și străine din America scriu, că raporturile economice din lumea nouă sunt astăzi cât se poate de rele. Mii de muncitori rătăcesc ziua întreagă pe străzi și nu găsesc nicăieri de lucru. Nu se lucrează nici chiar în fabricile mari, decât obiectele strict necesare. Soarte tristă așteaptă în deosebi pe noi imigranți. *Nu se mai plătește să mergă omul la America.*

— **Iarăși secta »mucărilor«.** Atragem din nou atențiunea oamenilor, ca să se ferească uneltirile »mucărilor«. Ne-a venit la cunoștință și înșine am văzut pe câțiva amăgitori punându-se la marginea pieții din Făgăraș și îndrăsneli cum sunt imbiau pe trecători să le cumpere cărțile. Dacă, vedeau, că nu pot scoate nici un creștar din pungulița omului îi lăsa cartea în mână și ei să duceau pe aici încolo. Românul firește se bucura, că i-a lăsat cartea veninoasă pe nimica, deaceia o pune la șerpar, ca mergând acasă să cetească din ea în serile lungi de eamnă. Bieții oameni însă nu știu că în cartea aceea, se cuprinde otrava, care le înveninează sufletele.

În fața noiei amăgiri preoții noștri ar face bine să spună oamenilor în biserică că să nu cumpere și nici să nu ieie fie și pe nimica nici un fel de carte fără știrea lor. Mai bine ar fi să mergă din casă în casă și dacă găsesc astfel de cărți sau scripturi de ale lor să le ia cu sine și 'n locul lor să le pună niște cărți bune și folositoare. Să se stingă focul până nu arde cu bobotae, atunci va fi prea târziu.

— **Moștenire aleasă.** Ziarele rusești anunță că prin testamentul său, marele industriaș Maltioff a lăsat un milion de ruble lucrătorilor săi...

Nenorocire de tren. Vineri seara spre Sămbătă se apropia de orașul Ploeștilor trenul accelerat. La gara din apropiere

re la Barzi se oprise puțin. Pe șinile trenului stătea trei muncitori, afară era însă beznă mare, așa, că nici conducătorul trenului n'a putut vedea pe oameni, dar nici ei trenul. Sosind astfel trenul în gară fără să fie băgat în seamă a trecut peste trupele celor 3 muncitori și de loc li le-au prefăcut în bucăți de carne.

— **Bucuria unor muncitori.** În țara Anglezilor s'a făcut un palat mare și frumos pentru regele de acolo. Stăpânul țării se vede, că e un rege, care vrea să fie plăcut și de popor, deaceia când palatul a fost isprăvit a chemat la sine pe toți oamenii, cari au lucrat la ridicarea palatului și le-a dat un prânz bun în palatul cel nou. Regele n'a fost de față pentru ca muncitorii să poată mânca și bea ca la ei acasă.

— **Uciderea unui căpitan, pentru că trăia în nelegiuire cu fată-sa.** În țara Spaniei a fost osândit la moarte un căpitan pentru că trăia în legături păcătoase cu fată-sa. În zilele acestea a fost dusă în îndeplinire sentința de moarte. Ingrijindu-și sufletul la un preot i-s'au acoperit ochii și 5 soldați au tras câteva focuri asupra căpitanului, care însă zicea, că e nevinovat. Iată cum se pedepesc nelegiuirile în țara adevărat creștină, la noi astfel de păcate se trec cu vederea. Păcatele și fărâdelegile cele mai mari la noi sunt vorbele și faptele, ce nu se unesc cu ideea statului maghiar atât de mult trâmbițată din partea tuturor slujbașilor.

— **Pescuit cu dinamită.** În Maramurăș și acum se obișnuesc oamenii să folosească dinamită la prinderea peștilor. Pescarul George Cozup încă a cumpărat dinamită, ca să pescuiască în râul Tisa. Într'una din zile a cercat s'o arunce în apă, dar a pățit o căci i s'a aprins în mână, mai 'nainte de ce-a putut s'o arunce în râu și așa s'a nefericit bietul om.

— **Moarte îngrozitoare.** La un ferăstrău din Maramurăș s'a petrecut în zilele acestea o groaznică nenorocire. Uni dintre muncitori care voia să pună cureaua pe

roată i-a auns din nebăgare de seamă haina la roată, care la sucit de câteva ori și pe loc a făcut din nefericitul om o masă de carne fără o formă. Bietul muncitor era singur la părinți, de aceea mare supărare a trebuit să îndure sârmana lui mamă, care fiind văduvă toată nădejdea în ficiorul ei de 23 ani.

— **Stropescu și jidani bisericile cu sânge de creștin?** Azi toată grija creștinilor și mai ales a jidovilor e îndreptată spre orașul rusesc Kiev, unde se judecă pâră unui jidan despre care se zice că a omorât pe un creștin, ca luându-i sângele să-și sfințească biserică. Făptuitorul cu pricina nu e om de rând, de aceea s'a sculat toată jidovimea întru apărare. Firește că nici creștini nu se lasă și acum cearcă după dovezi în toată lumea, ca să se hotărască odată pentru totdeauna asupra unei astfel de învinuiri. Nici nu s'a vestit bine lucrul acesta și de loc încep să sosească cu grămada scrisorile, în cari se arată negru pe alb mișelia aceasta a jidovilor. Astfel călugării capucini din Fiume au trimis vorbă că în mâna lor sunt niște scrisori vechi de ale jidovilor, în cari se poruncește uciderea creștinilor și că și cunosc ca la 54 omoruri de felul acesta. Rabimul de acolo și toți jidanii, se bat în piept și strigă în gura mare, că învinuirea, ce li se aduce e numai scornitură, dar după cum grăesc faptele, pare-mi-se, că s'cu musca pe căciulă.

La încheierea foii aflăm, că jidanul din Kiev pârât pentru omorârea unui copil de creștin a fost achitat. Nu știu ce să mai crezi și despre faptele jidanilor.

Ce facem noi oltenii pentru Aurel Vlaicu?

Cetim în foi, că Românii de pretutindenea se întrec în a da ceva la fondul pentru ridicarea unui monument sburătorului nostru isteț Aurel Vlaicu.

În scopul acesta a trimes »Aso-

că nu s'a lăsat zdrobit de uriașul dușman. Îi venea să zică tatălui, să mâne înapoi, să se întoarcă. Dar când vrea să deschidă gura i să oprea vorba în gât.

Îi era par'că rușine, lui de el, ca în loc de două picioare bune, să poarte două cărji. El, care zburase, între dușmani și risipise ca un uliu vrăbiile, acum abia să se poată târa delă un loc la altul. El viteazul vitejilor și cuceritorul colinei »dealul sec« de astăzi în colo să aibă ca tovarăș două bețe seci, două bețe fără viață acelea să-l însoțească în toată viața lui. În loc de sabia și pușca să fie acelea apărătoarele și ajutorul lui. O! doamne, atunci închidea ochii și tremura de suspin.

Când se uita la ele, părea că îl îngrozesc; de aceea le acoperi cu țolul de lângă el. Ajungând în sat, se ridică în sus... La sunetul căruței și clopotului dela cal, pe care îl cunoștea tot satul, să deschideau ferestrele, în cari apăreau cei din casă, strigându-i lui Niță »bine ai venit«. Mulțămita lui era un plecat din cap și-un zâmbet dureros. Ajuns acasă, cât bați în palmi, curtea lui badea Ioan era plină de lume — care încunjurase carul — încât nici nu se putea da jos; soldații au voit să-i ajute dar cei din jur l'au luat pe sus și l'au dus în casă. S'a rugat să-l pună în pat — apoi s'a

acoperit, după ce au plecat sătenii — cooperindu-și și cărjile. N'a mai trecut mult și iacă și Viorica.

La vederea ei s'a mișcat odată în pat cutremurător și gemând; iar pe ea a lovit-o plânsu apoi să apropie de el, își răzîmă cotul de perina ce-i sta sub cap și plecată peste el plângea în tăcere și-l săruta. Din ochi lui Niță încă cura lacrimi și lacrimile la amândoi se împreunau pe obrăjorii lui. El nu îndrăznea sârmanul să-și scoată de sub țol mâna-i ciungărită, și să cuprindă pe Viorica ca altă dată. Dar înzădar deja Viorica știa adevărul, dela cei cari l'au văzut...

Niță dragă — zice ea dela o vreme eu tot aceea sânt ce am fost când ai plecat tu. Sufletul și inima mea sunt ale tale. Tu ști bine că de trei ani ochi mei se uită în ochii tăi, ca la iconana lui Christos. Inimile noastre în acești ani au avut și bune și rele și plâns și veselie; inimile noastre acelea vor rămânea până vom trăi, și oftând — iar îl sărută. — Bietul Niță n'a mai putut răbda — s'a ridicat în sus, a cuprins pe Viorica de după gât, și a sărutat-o — a sărutat-o lung — părea, că vrea s'o soarbă de dragă, ce'i era. Apoi i-a arătat mâna spunându-i; Uite dragă, eu nu mai sânt la trup ce am fost. Uite mâna mea poate nu îmi mai slujește a prinde coasa, săcurea și

plugul. Uite, dragă, piciorul meu nu mă mai răbdă a călca pe el, ci afurisitele este de bețe îmi vor sta în locul lui...

Tu ești tinără... Viorică... cautăți altul, hai nu-ți neferici viața pentru mine... O! mă doare rău, ce junghiu îmi trece prin el... O! am fost prea îndrăzneț, dar nu pentru mine... pentru tine — pentru tine scumpo — pentru ai noștri toți... pentru întreg neamul meu... În zadar te iubesc tot așa de tare; căci vai inima mea, vai sufletul meu nu mai pot fi cum am fost... Am fost șghiab, iar azi... azi... un... și n'a mai putut zice nimic, îfundându-se de durere.

Viorica îi ia capul pe pieptul ei și mângâindu-l, cu mâna pe medaliile de piept îi zice... Niță dragă; Nu te îngriji de nimic. Eu știu lucra cât zece. Știu țoase. Știu țese. Știu lucrul câmpului ca ori și care ficior din sat, și dacă o fi de lipsă voi umbla eu cu carul și plugul în locul tău. Numai pe tine să te văd trăind. Te rog ascultă-mă: nu te supăra, că dacă te-am iubit sănătos — mie tot așa de drag îmi ești și acum. Tu te-ai dus să ne aperi pe noi — pe mine. Tu ți-ai făcut datoria, o spune și crucea și steanua de pe pieptu-ți. Nu, tu ești și vei fi al meu. Al neamurilor noastre, al satului și întreg neamului nostru românesc.

(Va urma).

ciațiunea" câte un „Apel" fiecărui despărțământ, ca cei din fruntea despărțământ. să se îngrijească de colectarea ceștarilor fiecărui cinstitor al lui Vlaicu.

Noi încă am publicat apelul acesta, adresat în locul prim directorilor de despărțăminte și în locul al doilea fiecărui român cu inimă bună și darnică. Dar se vede, că prea ușor am trecut la ordinea zilei peste un lucrăș de frumos și de însemnat, cum e cinstirea veșnică a lui Vlaicu. Poate și alegerile ne-au împiedecat dela împlinirea datoriei.

Acum însă suntem liberi de orice ocupațiune, acum ne putem face și noi rândul. De aceea ne îndreptăm din nou cu toată căldura la preoții satelor noastre și i rugăm cu totdeauna să țină pururea viu și treaz interesul față de marele Vlaicu, să îndemne pe oameni să contribuie cu cât pot pentru cinstirea, celui mai ales fiu al nostru.

Lucru să poate face tare ușor întrucât preotul la capătul slujbei lămuirește pe scurt sătenilor cine a fost A. Vlaicu, căci țărani noștri îl cunosc foarte puțin pe acest șoim al carpaților, și-i îndemnă să pună și ei o mică petricică la statua ce i s'a plănuit. Sumele încasate le pot trimite deadreptul la banca „Victoria" în Arad, sau la Asociațiune.

N'avem cuvinte destul de călduroase ca să îndemnăm îndestul pe cărturarii satelor, ca să nu-și uite de datoria sfântă ce-o au, colectând pentru Aurel Vlaicu. In deosebi dșoarele noastre ar putea face un serviciu prețios cauzei acesteia, ostendind pe la casele oamenilor, ca să adune filerii văduvei pentru o vrednică și cinstită pomenire a lui Vlaicu.

Dacă nici îndemnul acesta nu va trezi din amorțeală inimile preoților și dascalilor, atunci rugăm pe conducătorii despărțămintelor din Făgăraș Șercaia și Viștea inf., ca înșiși să îndemneze pe anumiți oameni cari mergând în fiecare sat să colecteze pentru Aurel Vlaicu.

Din lista contribuțiilor ce o publicăm mai la vale poate vedea oricine, că alți Români se întrec în astfel de dăruiri, așa trebuie să facem și noi. Cel puțin cu un interes viu față de Vlaicu să mai spălăm rușinea, căreia ne-am făcut părtași cu ocaziunea alegerilor.

La adunarea generală din Orăștie 294 cor. 24 fil. V. Gr. Borgovan, Turnu-Severin, 10 coroane. Virgil Onițiu, 10 coroane. George Chelariu, 10 coroane. Dr. Ioșif Blaga, 10 cor. Dr. Ioan Bunea, 4 cor. Ioan Petroviciu, 5 cor. Aurel Ciortea, 10 cor. George Vătășan, 4 cor. Axente Banciu 6 cor. Nicolau Sulică, 5 cor. Dr. Alexandru Bogdan, 5 cor. T. Liviu Blaga, 6 cor. Dr. Const. Papuc, 3 cor. Dumitru Lupan 5 cor. Vasile Neguș, 5 cor. Nicolae Bogdan 5 cor. Pavel Percea, 5 cor. Dr. Constantin Lacea 5 cor. Dr. Sterie Stinghe, 4 cor. Vasile Micula, 5 cor. Dionisiu Nistor, 3 cor. George Dima, 5 cor. Petru Prașca, 5 cor. Romul Dogar 5 cor. Suma totală 129 cor. Clasa I gimn. cor. 3:20. Clasa III gimn. cor. 6:70. Clasa IV gimn. cor. 3:90. Clasa V. gimn. cor. 4:60. Clasa VI gimn. cor. 20:30. Clasa VII gimn. cor. 15:10. Clasa VIII gimn. cor. 24:20. Clasa I reală 90 fil.

Clasa II reală 50 fil. Clasa III reală 60 fil. Clasa IV reală cor. 1:80. Suma totală cor. 81:82. Interniști clasa VIII gimn. cor. 15:40 Interniști clasa VII gimn. cor. 27:53. Interniști clasa VI. gimn. cor. 16:22. Interniști clasa V gimn. 16:02. Interniști clasa IV. gimn. 2 cor. Interniști clasa III. gimn. cor. 1:20. Interniști clasa II comercială 4 cor. Interniști clasa I comercială 6 cor. N. N. 29 fileri. Suma 90 coroane. Toți din Brașov. Ioan Perian, preot, 2 cor., Ioan Faur, Inv. penz. 1 cor., Nicolae Tăbies, 2 cor. Ioachim Florea, 2 cor. Ioan Trif, 40 bani, Ioan Hurdea, 1 cor. George Adam 50 bani, Simion Turlea, 50 bani, Iliș Vasile 20 bani, Ioan Uibariu, 1 cor, Ioan Macra, 1 cor. Samson Nișca. 1 cor. Petru Macra, 2 cor. Ioan Macra, 1 cor. Maria Toderăș, 40 bani, George Muntean, 20 bani, Augustin Pasca, 20 bani, Ioan Cristea, 50 bani, Aron Ranta, 20 bani, Maria Sicaie, 60 bani, Nicolae Becșa 40 bani, Nicolae Barbu 40 bani, Darula Feier, 60 bani, George Pasca, 1 cor. N. N. 60 bani, Pompillu Baicu, 1 cor. suma totală: cor. 22:10, toți din Criscior. Dr. Ilarion Pușcariu, Sibiu 25 cor.

Dela locuitorii din Porcești prezenți în America au sosit următoarele sume în dolari: Nicolae Deneș, 2:25 cenți, Achim Butta 2 dol. Andreiu Simon 1 dol. George Bruzlea, 1 dol. Vasile Mujat, 50 cenți, Nicolae Gălea, 50 cenți Ioan Sarchiș, 50 cenți Ioan Ciăciun 50 cenți, Ioan și Ana Hozăș 50 cenți, Ioan Filip 50 cenți. Vasile Pascu 50 cenți, Ioan L. Purece, 1 dolar, Toma I. Pascu un dol. Toma Filip 25 cenți. Toma Mujat, 50 cenți. George Deneș, 50 cenți. Nicolae Coste 50 cenți, Maria Faur 50 cenți, Tudor Istrate, 2 dolari. Ioan G. Laslea, 1 dolar. Ilie Gligorie, 50 cenți. Vasile Conțara, 25 cenți. Ioan Simeon, 25 cenți. Ioan Simeon, 25 cenți. Toți din Porcești. Ioan Bucelea, 1 dolar. Nicolae Cotiga, 25 cenți. Ioan Șerban, 25 cenți. Toți din Vștea inferioară. George Săsăiman, Viștea de sus, 50 cenți. Toma Cojocariu, 25 cenți. Iacob Tudor, 50 cenți. Gavrilă Vidu, 25 cenți. Mihai Marcea, 25 cenți. Miron Chelariu, 25 cenți. Toți din Sâmbăta de sus. Ioan Gavrilă, Țințari 25 cenți. Nicolae Neagu, Beșimbac, 25 cenți. George Bărsan, 50 cenți. Paraschiva Bărsan, 25 cenți. Ambii din Corbi. Ioan Mărian, Bărghiș 50 cenți. Suma totală 112 coroane 70 fileri. Nicolae Opris, preot Șura mare a adunat cu discul 6 cor. 2 fil. Adunat cu discul în bis. gr.-or. rom. din Petea de Câmpie, 3 cor. 90 fil. Ioan Mihaiu, prop. Sibiu, 10 cor.

Sibiu, în 6 Noemvrie 1913.

Cassa „Asociațiunii".

LEON TOLSTOI.

Cadavrul viu.

— Dramă în douăsprăzece tablouri. —

Traducerea de: Valeriu Crișianu.

(Urmare)

SCENA II.

(În ușe apar părinții Masei: Ivan Makarovici, un țigan bătrân și Nastasia Ivanowna).

Nastasia Ivanowna (merge la față-sa): Aicea vi tu zdrănoaso! Bună-ziuă, (sarcastic) stimate d-le! (cătră față-sa) Da ce cauți tu aici, — ei?

Ivan Makarovici (cătră Fedja) Nu e lucru frumos, ce faci d-ta d-l meu! O nefe-ricești pe fata asta. Nu, d-l meu, asta nu-i frumos dela tine.

Nastasia Ivanowna: Ia-ți năframa și marș acasă! A fugit miserabila. Ce să spun oare acum corului? De ce îți faci prietinii cu un astfel de grof, sărac lipit pământului! Ce folos ai?

Masa: Eu nu fac prietinii cu nime! Imi place domnul acela și pace! Eu rămân și la cor, cât cu ei, dar pe acesta...

Ivan Makarovici: Dacă mai zici un cuvânt, îți zmulg părul! Tu miserabilo! De unde le-ai învățat toate astea? Dela părinți, sau dela rudenii la nici un caz. Și tu, d-l meu, într'adevăr faci foarte rău, ceea-ce faci. Știi foarte bine, că te iubim, nu odată și-am cântat de pomană, fiind că te-am com-pătimit. Și acum asta ni-e recunoștința!

Nastasia Ivanowna: Nici o copeică nu ne-ai dat și ne-ai nefericit fata, pe copila noastră cea de aur, pe unica noastră, pe diamantul nostru, scumpetea noastră! Ai tras-o cu tine în noroiu, — astfel ne-ai plătit nouă! N'ai un pic de rușine!

Fedja: Presupunerea ta, Nastasia Ivanowna, e greșită — pe fatata eu o iubesc ca pe o soră. Cinstea ei mi-e cea mai mare bun pe lume, nu cugeta rele despre noi. Și fiind-că o iubesc, n'am ce face.

Ivan Makarovici: Când mai aveai bani, n'o iubeai. Acum, dacă i-ai mâncat și banii ei cei mai avea, vrei să fugi cu ia. Aceasta e o mișelie, d-l meu, o curată mișelie!

Masa: nu fugim, eu, eu am venit numai pân'aici. Și dacă acum merg cu voi, iar mă întorc aici. Il iubesc, chiar dacă a ți sta în cap, și iubirea mea e mai tare decât orice lăcat. Pe el vreau să-l iubesc și pace.

Nastasia Ivanowna: Ei, scumpa mea Masenca, unica frunză a inimii mele nu fi dăcoasă. Nu a fost frumos din partea ta, — ei, haide frumos!

Ivan Makarovici: Nu mai vorbi atâtea verzi și uscate! Marș: (o ia de mână pe Masa și o duce afară). Adio, stimate d-le cu pun-ga goală! (toți trei es).

SCENA III.

(După puțină pauză)

Prințul (întră în prag să oprește, să uită împrejur): Scuză-mă, dacă contrar vo-inții mele am fost martor ocular a unei scene neplăcute.

Fedja: De cine am onoare?... (Il recunoaște) Ah, prințul Sergej Dmitrijevici! (il salută).

Prințul: A fost o scenă cam neplăcută. Mi-ar fi plăcut mai bine să nu fi văzut, sau să fi auzit ceva din toată daravera. Dar dacă am fost martor ocular, trebuie să și mărturisesc, cea-ce am văzut și auzit. M'au trimis aicea, și a trăbuit, să aștept la ușe, până au eșit domni aceștia, cu atât mai mult, că în larma aceea mare, nime nu mi-a răspuns bătând eu în ușe.

Fedja: Înțeleg, Înțeleg. Te rog, vin-o mai aproape. Îți mulțumesc că mi-ai spus, că ai auzit totul. Aceasta mă îndreptățește la aceea, ca să-ți esplic scena aceea cam interesantă. Că ce vei cugeta d-ta despre mine, aceea puțin mă impoartă. Numai a-tăta vreau să observ, că înfruntările, ce i le-au făcut sărmanei copile, sunt cu totul nedrepte. E o țigănușe, ce cântă în cor. Crede-mă că e o copilă foarte modestă și de omenie. De ia mă leagă prietenia cea mai curată, și dacă asupra relației noastre plutește ceva simțire poetică, aceasta desigur nu atinge cinstea Masei. Numai atăta am vrut, să-ți spun... Te rog, cu ce te pot servi? Cui îi pot mulțumi acest noroc?

Prințul: Înainte de toate cutez...

Fedja: Iartă-mă d-l meu, (cu un surâs sarcastic) poziția mea în societate, și legătura mea cu d-ta e de așa, încât într'adevăr numai aceea o pot crede, că ai venit la mine în ceva afaceri financiare, sau ofici-oase. Despre ce e vorba?

Prințul: Ave-ți drept, că am venit în

nește afaceri de natura acelor. Dar poți fi convins despre aceea, că schimbarea poziției ce o avea-ți în societate nici decum nu atinge cinstea aceea, care am avut-o eu față de d-ta.

Fedja: Sum convins despre aceea.

Prințul: E vorba despre aceea, că prietena mea cea veche Ana Dmitrijevna Karenina și copilul ei m'au rugat, ca personal să mă interesez despre relația de acum a d-tale, — așa-e, că mă scuzi, că folosesc acest cuvânt, — ce o ai încă cu Jelizaweta Andrejevna Protassova.

Fedja: Ori-ce legătură, ce m'a legat de femeia mea, respective pot zice cu tot dreptul de fosta mea soție, s'a nimicit.

Prințul: Și eu asta am crezut-o și numai presupunerea ma îndemnat, să primesc comisonul acesta.

Fedja: Trebuie să-ți spun și aceea, că eu sum vinovatul, ea și azi e așa de nevinovată și deamnă de cinste, cum a fost și mai înainte.

(Va urma).

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

A părut în „Biblioteca pentru toți” *Atalia* de Chateaubriand.

Puține dintre scrierile lui Chateaubriand au fost traduse la noi, și lucrul e lesne de explicat, prin faptul că stilul desăvârșit poetic al genialului romantic francez nu poate fi decât cu multă greutate redat și reclamă pana unui scriitor rutinat ba chiar aceea a unui poet.

Atalia e povestea unui suflet stingher în peripețiile suferințelor căruia, autorul pune o duioșie fără seamăn. Apoi paginile sunt împetrișate cu descrieri pitorești, cari singure ar fi îndestulătoare pantru a stabili valoarea acestei scrieri.

Prin urmare, se face operă sănătoasă când se dă acum în traducere românească, în „Biblioteca pentru toți”. Prețul 30 bani.

Se află de vânzare la mai toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Biblioteci cuprinde peste 500 de volume alese din toate ramurile literare Române și streine a se cere la *Librăria editoare Leon Alcalay — București*.

A apărut Nr. 3 din anul XVII. 1913. *Albina*, revistă enciclopedică populară. Apare în fiecare Duminică, sub îngrijirea unui comitet, cu un conținut de 32 pagini mari cu numeroase ilustrațiuni și cu un material bogat și variat. Această bună revistă este vrednică de recomandat cetitorilor noștri, ce apare în București, str. Mântuleasa 9. Abonatul pe un an 8 lei.

Editor-proprietar și redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

La tipografia noastră se află de vânzare următoarea:

Cultivarea viei și manuarea vinului și morburile și vindecarea lor, de *Daniil D. Gaur*, învățator și propr. de vii, absl. de cursul de vierit din Bihardioszeg și cursul de pivnițărit din Budafok. Carte aprob. și revăzută de ministrul reg. ung. de agricultură. Prețul 2 cor. + porto.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă poporală în 4 acte de *Augustin Szilagy*, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Țiganul la peșit, comedie poporală într'un act în versuri hazlie, de *Emanoil Corfariu* cantor. Prețul 16 fill.

Țiganul la popit, piesă teatrală în trei acte în versuri și hazlie, de *Em. Corfariu* cantor. Prețul 50 fileri. Cine voiește să rădă și când este supărat, să cumpere aceste 2 broșuri. Bani să primesc și în mărci postale, plus 5 fill. porto postal.

Cântece din vremea veche, culese de *Gh. Tulbure* Editura tipografiei C. Popp, Făgăraș. Prețul 40 fill.

AVIZ. Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, precum și mușterilor mei, că **am deschis din nou în piața lemnelor**, (casele lui I. Peia) din nou edificate

măcelaria lui STEINER,

unde se vîa vinde toffelul de carne cu prețurile cele mai ieftine.

Rog On. public de o cercetare număroase, cu stimă **Steiner S.**
măcelariu.

Birou de informații și agentură.

Cunoscând multele lipsuri ate publicului român dela orașe și din provincie **am deschis în Budapesta, II. Margit körut Nr. 11. un**

Birou de informații și Agentură românească

unde dau ori-ce informații in ori-ce cauză, ce să ține de Budapesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute cătră ori-care ministru, la Curie, ori la alte oficii. In cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi, exoperez rezolvarea pașapoartelor înaintate la ministru în cel mai scurt timp posibil etc.

Prin mine se pot cowanda pe credit in rate plătibile in 5—6 ani cu prețuri ieftine, ori ce sistem de **motoare cu benzină ori cu ulei brut sau cu gaz**. Toffeliul de mașini de trierat, de imblătit, **pluguri**, toffelul de mori cu petri fine și țeiu motoare trainice Toffelul de **automobile pompe și ferestreie**, precum și alte recvizite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici de primul rang și din mâna primă, — și nu dela agenturi jidovești. — Zilnic primesc plângeri dela țărani zomânt, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români unguerește, au iscalit contracte și vecele a căror conținut nu l'au cunoscut. — Ținta mea este, ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile străinilor și să-l scap de procese. — Il sfătuiesc pe fiecare român, care dorește a cumpăra ceva mașinării să-mi scrie deadreptul mie ca să merg la dinșii, sau să veniți la mine, ca să mergem la dinșii să ne înțelegem. Iară de agenții jidovi să se ferească ca de foc și să-i scoată afară din casele lor.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20, 25 și 30 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari pentru exploatare. — **Cumpăr:** grâu, sęcara, cucuruz, ovăs și vite cornute boi vaci, oi și porci. — Toffelul de **poame** și uscate, **legume** ș. a

➡ Caut agenți români pentru părțile locuite de români. ➡

Pentru serviciul meu competența a se plăti o taxă după învoială.

L. OLARIU, BUDAPEST (în Euda lângă Margithid).
II, Margit körut 11.

In atențiunea publicului!

➡ Strămutare de local. ➡

Subsemnatul aduc la cunoștința m. Onor. public și clientelei mele, că **m'am mutat** lângă locuința dlui dr. Titu Perția medic, cu

Institutul Tipografie,

cu redacția și administr. foaiei „Olteanul”,

➡ în strada Csáky sub nr. 3. ➡

unde să primesc toffelul de afaceri pentru administrarea foaiei și toffelul de comande de lucrări tipografice de ori și ce natură.

Rog On. public de a mă onora cu prețuitele comande și în ocalul nou, și a-mi da binevoitorul sprijin, sunt

cu distinsă stimă

CONSTANTIN POPP.

Anunțuri și Reclame

se primesc cu prețuri ieftine la administrația foaiei „Olteanul” în Făgăraș, ulița **Csáky Nr. 3.**, precum și ori și ce tipărituri cu prețurile cele mai ieftine.

La tipografie se află gata tipărituri oficioase pentru ambele confesiuni și de școală. Protocele pentru bănci de cassă și altele.

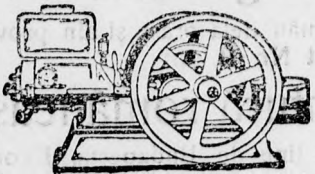
Zarafia Dumitru Pop (Dejenariu) compatriotului nostru oltean a d-lui din Brașov, strada Hirscher (teatru)

o recomandăm tuturor acelor cari *merg sau să reântore din România.*

E fapt în general cunoscut, că pentru purtarea mașinelor de SFĂRMAT CUCURUZ, de TĂIAT NAPII, a MORILOR, a CAMERELOR DE NUTRET, numai Motorul cu benzină mână

WATERLOO

original american s'a dovedit de cel mai esecent.

Se poate afla numai la

DENES B.

societate comandită,
Budapest. V., Lipót-körút 15.
Preț curent gratis și franco.

„Olteanul“, foaia săptămânală socială, culturală și economică să află de vânzare la tutungeria Gh. A. Dușescu, București, Calea Victoriei 113. vis-à-vis de piața Amsei).

Se află de vânzare la tip. C. Popp, Statutul pentru folosirea și manipularea pădurilor. Prețul 5 cor.

Avis fraților români!

Am onoare a-mi recomanda tuturor aceluia cari vin la Brașov, sau voesc a trece în Regatul român se nu uite a cerceta

Restaurantul românesc Nr. 5, al D-lui STEFAN SUCIU,

care vă oferă mâncări gustoase, beuturi bune și curate, pe lângă prețuri modeste și serviciu prompt, precum și odăi pentru călători.

Nenumăratele boale provin din

STOMACUL STRICAT

Totdeauna trebuie să ne străduim, ca pofta de mâncare și mistuirea să fie în armonie bună.

Balsamul universal al lui GYARMATI e un mijloc casnic de influență admirabilă, are un gust plăcut și folosindu-se cu o linguriță de cafea la curățirea stomacului și a intestinelor, are un efect nestrucător.

Balsamul universal alui Gyarmati e esecent pentru așțarea poftii de mâncare, contra mirosului de gură, umflăturii de stomac, colică, sgârșiturilor la boale de mațe și de ficat.

— Una sticlă de probă 1 cor. —

12 sticle numai 5 cor, libere de porto.

Se poate comanda de-adreptul la unicul fabricant: GYARMATI EMIL la farmacia orașului în Baja.

Balsamul apotecarului A. Thierry

este neîntrecut în efect la boalele de plămâni și piept, alină catarul și curmă durerile cauzate de tuse. Curmă aprinderi de gât, răgușeli și dureri de grumazi și ferbințeli. Cu deosebire e bun contra sgârșiturilor de stomac și colică. Vindecă vâna de aur și curățește rinichii, dă apetit, și ajută la mistuire. S'a dovedit de leac execent la dureri de dinți, la dinți găuși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți întărește gingiile și gura, încetează mirosul obvenit din stomac în gură. Mijloc vindecător și sigur contra limbricilor. Vindecă totfelul de rane, orbați, beșici provenite din ferbințea, unflături, negei, ursură, membre îngheteate. În aontra durerilor de urechi e un leac neprețuit. — Să fie la îndemână în fiecare casă, la cazuri obvenite, mai ales la influență, colera și alte boale.

Să scriem la:

THIERRY A. „Örangyal gyógyszer-tára“ Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

12 sticle mici sau 6 duble, ori 1 specială mare 5.60 K.
La comande mai mari se dă rabat convenit.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută pornirea laptei, nu să întărește pieptul. Orbațul de piept (foc viu), folosește la orice rani vechite, rani deschise la picioare umflata, la caries, rani venite prin lovituri, tăieturi, împușcături, striviri, împunsături, sdroboturi, să folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. țanduri de lemn, spin, sticlă, alică, năsip, prav, etc. la creștere din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racu lui, vermi, putreziciune, rosături, beșici, orice arsături, rane ivite prin lungi zăcere a bolnavului, la buboane, cingere de urechi, precum și la copii mici contra opăralei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 burcane costă cor. 3.60 f. se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la Thalmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drogeria Fraților Radonovits în Budapesta. Unde nu să află depou, să se comande de-adreptul dela farmacia

THIERRY A. Örangyal-gyógyszertára Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn.)

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Linia franceasă

Linie accelerată de vapoară regulat și directă

Havre-Newyork

și

KANADA.

Via Basel (Schweitz) Paris.

Telegramm-adresse: TRANSAT Budapest.

Biroul: Budapesta, VII. Piața Baross nr. 15.

Telefen: József 14-97.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și excursiuniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache“

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Diferite Vinuri indigene și streine.

Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.

Serviciu culaț.

Prețuri moderate.

Cu stimă

GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.